

KAKO SAM POSTALA SRBIN ILI: OD PIRATA DO ORIGINALA

Kada je Cane iz Partibrejkersa, jedna od tzv. preživelih urbanih ikona beogradskog buntovničkog R'N'R-a, gostujući na zaječarskoj »Gitarijadi« 1996., pozdravio publiku sa »Gde ste, Vlasi?«, ne samo da je proizveo malu pobunu među prisutnima (otkud njemu pravo da nas, urbane ortodoksne Srbe, naziva pogrdnim imenima), već je potpuno doveo u pitanje i lični koncept mog nacionalnog identiteta-u-formiranju. Moje slobodno koketiranje sa pitanjem kome ću se privoleti carstvu — postati Srbin ili Makedonac (Srbin so teškata govornata mana) — dobilo je još jednu, egzotičniju mogućnost — vlašku. Kako na sreću, ili na žalost, u svojoj krvi dokazano nemam ni kap tzv. vlaške krvi, na osnovu koje bih tada mogla slobodno da kreiram svoj etnički/nacionalni identitet, ovu varijantu sam u startu odbacila, ali je ostalo pitanje da li bih istu dilemu imala da sam, kojim slučajem, dobila priliku da se umesto na periferiji, u ovom slučaju ne samo ruralnoj već i stočarskoj, rodim i obitavam u centru svih zbivanja — u urbanom Centru iz koga je dotična zvezda, sa svojom prosvetiteljskom misijom, upravo stigla. Biti deo Centra ili ostati na periferiji bilo je pitanje koje sam ponovo sebi počela da postavljam tokom prvih dana tzv. NATO intervencije, proleća 1999. Prvih mesec dana provedenih na toj »stočarskoj« periferiji donelo je, umesto straha i iskustva kolektivne nesreće, samo frustraciju jer se »glavna stvar«, glavna žurka, odvijala u Centru, u Beogradu. Izbor se sam nametnuo i moj izbor bio je Centar.

Ukoliko prihvatimo tezu da se nacionalni identitet Hrvata zasniva na tezi da »Hrvat nije Srbin«, postavlja se pitanje kako Srbin sam sebe definiše ili kako se Srbinom postaje? Možda je zgodnije pogledati kako se lik Srbina transformisao tokom poslednjih deset godina u očima Velikog Drugog, u očima Zapada. Iz pregrejane kaše većito zagonetnog, komplikovanog i teško čitljivog Balkana, izronio je Srbin — Zločinac *part one* — zavojevač, silovatelj, četnik ili, jednostavno, Srbin Pirat. »Pirat« je tokom ovih godina u našim rečnicima postao pojam direktno vezan za jedan od proizvoda pop-industrije, za ilegalno proizvedene CD-ove, proizvode koji na svoj master liče samo sadržajem, tj. muzikom, ali im nedostaje kvalitet i šareni *booklet* koji prati original. Dakle, piratski Srbin samo je kopija svog mastera, nešto grublje, sirovije obrade i bez etikete koja mu garantuje originalnost. Od Srbina Pirata, geneza je dalje tekla ka Sankcionisanom, te tako frustriranom, paralizovanom, kastriranom Srbinu, Srbinu koji je kao takav lako postao poraženi, postdejtonski Srbin. Od poraženog, malo pokunjenog Srbina, razvoj je dalje tekao ka Srbinu Demonstrantu, prvoborcu protiv poslednjih ostataka tiranije i totalitarizma na evropskom kontinentu, ka fazi u kojoj je, sa puno ljubavi i simpatija, bio tapšan po ramenu od strane stalno prisutnog pogleda Velikog Zapada. Kako je, nakon prvih pomaka u pravcu demokratije, Srbin demonstrant ponovo kre-

nuo stranputicom i postao Zločinac *part two*, na to se moralo reagovati. Tako dolazimo do sledeće faze, do Bombardovanog Srbina, Srbina na kome se intervenisalo.

Propustivši fazu Zločinac *part one*, ovom vozu priključila sam se u fazi sankcionisanog Srbina, a sama geneza dovela me je pravo u fazu Zločinac *part two*. Odluka da se premetim u centar zbivanja, u Centar u kome Zločinac *part two* postaje bombardovani Srbin, bila je u direktnoj vezi sa odlukom da slobodno dopustim novu intervenciju na svom identitetu koji bi, u suprotnom, zasigurno zakržljao. Kao bombardovani Srbin u samom centru zbivanja, očekivala sam, zajedno sa ostalim bombardovanim Srbima, rimejk akcije bombardovanja iz II svetskog rata, istorijskog iskustva na koje je dobra stara građanska beogradska klasa volela da nas stalno podseća. Na žalost, ta očekivanja nisu se ispunila. Nije bilo obećanih skrivanja po podrumima, partizanske akcije probijanja blokade do prve samoposluge za pola belog 'leba, pa čak ni navlačenja čebića na prozore kako nas neprijatelj ne bi locirao u mraku. Centar je odlučio da bude urban i *cool* do samog kraja, slaveći svoju nepobedivost na organizovanim žurkama po trgovima i mostovima, ili na onim spontanima, sa krugom najbližih prijatelja, uz pivo, krkanjac i ostale opijate. Taktika neprijatelja provaljena je gotovo na samom početku, shvatilo se da on ima kompjuterski precizne ciljeve i isto tako kompjuterski precizne rakete sa minimalnim, ali stalno mogućim faktorom ljudske greške.

Bombardovani Srbin konačno je mogao da da sebi oduška, da uživa u toj najzad dosegnoj slobodi u anarhiji, istovremeno slaveći sopstveni mogući kraj i oplakujući nevine žrtve, što samog bombardovanja, što nerazjašnjenih ubistava aktuelne vlasti. Tako oslobođen Srbin, podgojen i napojen, intervencijom nateran da uživa u svojoj maštovitosti i sev-dahu, mogao je da sedne u bager i postane nešto što se od njega dugo očekivalo — da od masnog, bradatog Pirata postane ugladeni i demokratski vaspitan Srbin Legalista. I to ponovo u samom centru, u Centru u koji su sa periferije pohrlili svi oni manje ili više zaostali Srbi iz prethodnih faza geneze, dokazujući tako svoju pripadnost urbanom jezgru svog bića, kombinujući zdravu, ruralnu telesnost sa novom, demokratskom logikom. Periferija je tako došla u Centar, Centar se tako proširio na Periferiju, a Novi Srbin, Originalni, Master Srbin nastao je mutacijom ruralno-stočarske snage i urbane pameti koja mu se pridružila na velikoj svetkovini njihovog konačnog i ekstatičkog sjedinjenja. Ruralni Srbin savladao je tehniku upravljanja jednim ultimativno urbanim vozilom kao što je bager, stvarajući tako prostor da skinе svoje radničko odelo i opanke i obuče novo ruho: kravatu, sako i uglačane cipele. Tako je piratski Srbin konačno doživeo finu obradu, nalepljena mu je etiketa originala, čime se ponovo vratio na policu sa ostalim originalima sa kojima sada može slobodno da se takmiči i konkuriše u igri »ko-ima-bolju-muziku«.

Šta se i kako dešavalo sa samim Vlasima, ostaje da se vidi.